

Houderij Richtlijnen

Toepassingsgebied: TAMME RATTEN

I Algemeen

De tamme rat (*Rattus norvegicus* (*domesticus*)) is de gedomesticeerde vorm van de wilde bruine rat. Oorspronkelijk leefde de bruine rat op de steppegebieden in Azië, Noord-China en Mongolië. Daarna verspreidde de rat zich over de hele wereld. In de Middeleeuwen was de bruine rat al aanwezig in Europa. In de 17^e eeuw waren er al bonte en albino ratten bekend. Voor de gevechten tussen ratten en kortbenige terriërs werden in de 18e eeuw volop ratten gefokt in Engeland. De anders gekleurde ratten werden apart gehouden. Ook vanuit de laboratoria, waar ratten veelvuldig werden en worden gebruikt als proefdier, kwamen anders gekleurde exemplaren. Hieruit zijn de tentoonstellingsdieren ontstaan. De tamme rat komt voor in tal van kleuren, kleurpatronen en haarvariëteiten. Zo is er een groot aantal kleurvarianten, bijvoorbeeld agouti (wildkleur bruin), albino (volledig wit) en beige (effen beige). Ook zijn er allerlei tekeningen: een dalmatiër heeft vlekken op zijn kop, rug en flanken, terwijl een rat met een effen tekening een volledig gekleurd lichaam heeft. Sommige ratten hebben grote, laagafstaande oren (dumbo), andere ratten zijn haarloos (naakt) of hebben juist krulhaar (rex).

Ratten zijn actieve knaagdieren die snel contact maken met mensen en erg tam kunnen worden. Het lichaam van de rat is ongeveer 20 tot 30 centimeter lang en het dier heeft een staart van ongeveer 20 centimeter. Deze staart is opgebouwd uit tot wel 180 staartringen. Mannetjes zijn forser dan vrouwtjes. Een mannetje weegt ongeveer 600 gram, een vrouwtje gemiddeld 400 gram. Ratten hebben vier snijtanden en twaalf kiezen zonder wortels die altijd doorgroeien. Hoektanden en valse kiezen ontbreken. Een rat wordt gemiddeld 2 tot 3 jaar oud. Vrouwtjes leven vaak wat langer dan mannetjes. Uitzonderingen komen overigens geregeld voor; sommige ratten worden moeiteloos 5 jaar oud.

Ratten zijn nachtdieren die in korte periodes rust en activiteit met elkaar afwisselen. In de schemering en de eerste helft van de nacht zijn zij het meest actief. Ze kunnen buitengewoon goed klimmen en ze zijn snel en beweeglijk. In de natuur leven ratten in grote groepen. Het zijn dus sociale dieren en daarom is het beter om minstens twee ratten aan te schaffen. Een rat die alleen in een hok zit, kwijnt weg en kan zelfs agressief worden. Hoeveel aandacht je de rat ook geeft, een soortgenoot is niet te vervangen.

Aandachtspunten vóór aanschaf van een tamme rat:

De verzorging van een rat kost tijd. Het is een misverstand dat een rat minder aandacht en verzorging nodig zou hebben dan bijvoorbeeld een hond of kat. Een rat is een sociaal dier dat graag contact heeft met soortgenoten en mensen. Een rat wordt gemiddeld 2 tot 3 jaar oud, maar hogere leeftijden komen geregeld voor. Al die tijd moet het dier gevoerd en verzorgd worden, en moet de kooi schoongemaakt worden. Wanneer u op vakantie gaat of in het ziekenhuis terecht komt, moet er een oppas voor de ratten gezocht worden. Wanneer het dier ziek is, moet een dierenarts bezocht worden.

Geef uw kind niet de verantwoordelijkheid van de zorg voor de rat. Verzorg de dieren samen met uw kind, zodat het kind kan leren hoe het dier verzorgd moet worden en zodat u zeker weet dat het dier goed verzorgd wordt. Laat kleine kinderen nooit alleen met huisdieren!

Voor de aanschaf van een rat moet u rekenen op een bedrag van € 10,- tot € 15,-. Daarbij komen de kosten voor de kooi, voerbak, drinkfles en speeltjes, dit is bij elkaar ongeveer €

100,-. Daarnaast zijn er de terugkomende kosten van voer en bodembedekking. Eventuele diergeneeskundige kosten kunnen oplopen tot enkele honderden euro's. Bedenk of u dit op kunt brengen voordat u een dier aanschaft!

Let bij aanschaf van een rat op dat de dieren actief en gezond zijn. Als je een rat aanschaft, doe dit dan ergens waar de huisvesting ruim en schoon is. De vacht moet dicht zijn en glanzen, er mogen geen kale plekken zijn. De ogen moeten schoon, helder en glanzend zijn. Ook de neus, oren en de anus moeten schoon zijn.

Ratten zijn onder andere te koop bij dierenwinkels. Nadelen van een rat uit een dierenwinkel is dat de dieren soms al drachtig zijn omdat ze gedekt zijn door hun eigen vader of nestbroertjes. Ook komen er nogal eens ziektes zoals schurft en schimmelinfecties voor.

Beter is het om naar een erkende fokker te gaan, of naar een opvangcentrum. Een fokker of opvangcentrum kan u vaak meer informatie geven dan een dierenwinkel. Ook zijn deze dieren vaak al tam omdat ze regelmatig gehanteerd worden.

II Voeding

Ratten zijn omnivoren, ze eten dus zowel plantaardig als dierlijk materiaal. Een volwassen rat eet ongeveer 15 gram voedsel per dag. In de vrije natuur eet een rat wat er op dat moment en op die plaats voorhanden is. Ratten houden dus over het algemeen van een redelijk afwisselend menu.

Voer als basismaaltijd een compleet voer (brokjes) dat speciaal voor ratten is samengesteld. Dit voer is te koop bij de dierspecialzaak. Het is beter om een volledig korrelvoer te geven dan een gemengd voer. De dieren eten daarvan alleen de lekkere dingen op, en krijgen daardoor niet alle voedingsstoffen binnen die ze nodig hebben.

Naast droogvoer moet het menu aangevuld worden met verse groenten of fruit, zoals wortel, komkommer, appel, peer of druif. Om in de behoefte aan dierlijk eiwit te voorzien, kunnen stukjes kaas, worst of gekookt ei gevoerd worden. Een paar brokjes honden- of kattenvoer zijn ook mogelijk. Ratten zijn dol op gedroogde vijgen, dadels en rozijnen. Dit soort gedroogd fruit bevat veel vitamines, mineralen en sporenelementen. Let op: ratten worden gemakkelijk dik, dus beperk deze extraatjes.

Er dient altijd genoeg hooi beschikbaar te zijn. De vezels die hierin volop aanwezig zijn, zijn erg belangrijk voor de spijsvertering van de rat. Wilgentakjes of een knaagsteen in het verblijf zijn nodig om in de knaagbehoefte van de rat te voorzien. Het voer kan verstrekt worden in een voerbak, zorg dan dat de bak zo zwaar is dat deze niet omgestoten kan worden. Het voer kan ook verspreid worden in de kooi zodat de ratten actief op zoek moeten naar hun voedsel. Dit komt dichterbij de buurt van hun natuurlijke leefwijze.

Ratten eten van tijd tot tijd hun eigen uitwerpselen (coprofagie). Dit is geen afwijking, maar een noodzaak. Tijdens de spijsvertering in het darmkanaal ontstaat er namelijk vitamine B12. Door de ontlasting op te eten, krijgen ratten deze vitamine binnen.

Zorg altijd voor vers drinkwater en verschoon dit dagelijks. Het is soms beter een drinkfles te gebruiken dan een drinkbak wanneer de drinkbak snel vervuild wordt. Hang de drinkfles buiten de kooi zodat de fles niet kapot geknaagd kan worden.

III Huisvesting:

Soort huisvesting

Ratten kunnen zowel in een traliekooi als in een glazen bak gehuisvest worden. Een geschikte kooi heeft horizontale spijlen, zodat de dieren kunnen klimmen. Let wel op de afstand tussen de spijlen. Overal waar het kopje van een rat door kan, kan de rest van het lijf ook door. Een konijnen- of caviahok is dan ook vaak ongeschikt vanwege de afstand tussen de spijlen. Een traliekooi biedt goede ventilatie. De bodembak dient hoog genoeg te zijn, dit voorkomt dat er veel rommel naast de kooi komt te liggen. Een glazen bak als verblijf voor de ratten voorkomt dit probleem, maar heeft als groot nadeel dat de ventilatie minder goed is. De urinegeur die in de bak blijft hangen kan luchtwegproblemen voor de ratten tot gevolg hebben. Bovendien kan op warme dagen de temperatuur achter het glas hoog oplopen. Ook is het in een glazen bak lastig om voldoende klimgelegenheid te bieden. Er zijn geen tralies waar de ratten aan kunnen klimmen, en speeltjes zijn moeilijk te bevestigen. Zorg bij huisvesting in een glazen bak dat de bak is afgedekt met fijnmazig gaas. Ratten kunnen hoog springen en zijn goed in het vinden van openingen om te ontsnappen.

Afmetingen

Kies bij het uitzoeken van een verblijf voor een onderkomen dat zoveel mogelijk ruimte biedt. De minimummaat van een kooi met daarin twee ratten is 60 x 80 cm. breed en 40 cm. hoog. Een hogere kooi met verdiepingen zodat de ratten kunnen klimmen en verkennen is ideaal. Voor het houden van meerdere dieren moet de kooi uiteraard nog groter zijn. Nog meer ruimte is altijd beter.

Inrichting

In het wild loopt een rat gemiddeld drie kilometer per dag. Om ratten de beweging en afwisseling te geven die ze nodig hebben, moet het verblijf worden ingericht met speelgoed zoals tunnels, trapjes, klimtouwen, hangmatjes en een slaaphuisje. Sommige ratten vinden een looprad maar niets, er zijn echter ook ratten die er dol op zijn. Kies voor een ruim rad met een diameter van 30 cm of meer, met een dicht loopoppervlak en zonder spaken, zodat de dieren niet met hun pootjes of staart bekneld kunnen raken. Ratten zijn slimme, nieuwsgierige dieren. Geef hen daarom regelmatig iets nieuws in het verblijf dat ze kunnen onderzoeken, zoals lege doosjes, wc-rolletjes of ander speelgoed. Wissel het speelgoed in de kooi regelmatig af. Ratten met te lange, scherp gepunte nagels kunnen zichzelf tijdens hun poetsbeurten beschadigen. Nageltjes laten slijten kan door te zorgen voor een ruw oppervlak in het verblijf, bijvoorbeeld een (bak)steen waar de dieren overheen kunnen lopen.

Bodembedekking

Gebruik een goed absorberende en stofvrije bodembedekking. Het gebruik van kranten is af te raden, omdat deze snel doorweekt raken en geen urinegeuren opnemen. Naaldbomenzaagsel is niet geschikt omdat dit stoffig is en mogelijk schadelijke stoffen bevat. Ook stro is niet geschikt als bodembedekking voor ratten, omdat de dieren zich kunnen verwonden aan de scherpe randen. Wel geschikt zijn bijvoorbeeld houtkrullen, hennepvezel, beukensnippers of biologisch afbreekbare kattenbakkorrels. Hooi is niet geschikt als bodembedekker omdat het te weinig vocht opneemt, maar het is wel uitermate geschikt als nestmateriaal.

Omgeving

Een rattenkooi dient allereerst op een droge en tochtvrije plek te staan, maar moet wel goed geventileerd zijn. Grote temperatuursverschillen, volle zon en droge verwarmingslucht zijn niet goed voor de rat. Zet het verblijf niet op de grond, hier is de

temperatuur lager en het tocht er meer. Zet de kooi op een (laag) kastje of tafeltje. De optimale omgevingstemperatuur voor de rat is kamertemperatuur. Ratten kunnen niet buiten gehuisvest worden, aangezien er buiten geen constante temperatuur heerst. Plaats het verblijf in een ruimte waar je vaak aanwezig bent, zoals de huiskamer. Zo hebben de dieren wat bedrijvigheid om zich heen en het is voor uzelf ook leuk om naar de ratten te kijken. Zorg wel dat er niet voortdurend langs de kooi gelopen wordt, dit is onrustig voor de dieren.

Onderhoud

De rattenkooi moet eens per week geheel verschoond worden. Verwijder alle inhoud en maak de kooi en alle speeltoestellen schoon. Was ook het voerbakje en de waterfles af, en spoel deze goed af zodat er geen zeepresten achterblijven. Richt het verblijf daarna opnieuw in. Ratten vinden het leuk om hun omgeving te ontdekken, dus het is aan te raden om af en toe de inrichting van het hok te veranderen.

IV Gezondheid:

Een gezonde rat is levenslustig, niet te dik of te mager, en heeft een glanzende beharing met schone ogen, neus, oren en achterste. Een zieke rat zit vrijwel altijd in elkaar gedoken. De vacht is dof en staat open, alsof hij vochtig is. Het dier is sloom en minder actief dan gewoonlijk.

Goede voeding, verzorging en hygiëne dragen bij aan een goede gezondheid. Controleer de ratten dagelijks op afwijkingen of gedragsveranderingen. Ga direct naar de dierenarts bij de volgende symptomen:

- De rat eet minder of helemaal niet. Wanneer een rat niet eet, komt het maagdkanaal stil te liggen waardoor het dier binnen enkele dagen overlijdt.
- Gewichtsverlies. Wanneer een rat vermagerd, is dit een teken dat het dier slecht eet. Het is verstandig om wekelijks alle ratten te wegen en het gewicht te noteren, zodat het gewicht goed in de gaten gehouden kan worden.
- Afwijkende ontlasting zoals harde kleine keutels, geen keutels of diarree. Dit kan wijzen op maagdkanoornissen, gebitsproblemen of verkeerde voeding.
- Inactiviteit. Een gezonde rat is nieuwsgierig en beweeglijk. Een zieke rat is sloom, reageert niet alert en is niet actief.
- Afwijkende ademhaling. Wanneer een rat reutelend of piepend ademhaalt (dus niet het gewone 'piep'-geluid, maar piepjes bij elke ademhaling) heeft het dier waarschijnlijk luchtwegproblemen.

Ook bij symptomen als een natte kin, uitvloeiing uit de ogen of oren, bulten op de huid of in de buik, vachtproblemen of veel krabben (jeuk) moet een dierenarts ingeschakeld worden. Raadpleeg bij ziekte of twijfel over de gezondheid een dierenarts die verstand heeft van ratten.

De meest voorkomende aandoeningen bij de rat zijn:

Longproblemen

Bij ratten komen veel luchtwegproblemen voor. Deze problemen kunnen veroorzaakt worden door virussen, bacteriën en schimmels. Tocht is een van de meest voorkomende oorzaken. Symptomen van longproblemen zijn: niezen, snotteren, vieze ogen en neus, benauwdheid en een reutelende of piepende ademhaling. Raadpleeg een dierenarts en zet de rat op een tochtvrije, warme plek (22 -25°C). Als luchtwegproblemen onbehandeld blijven, kunnen ze chronisch worden en leiden tot een (dodelijke) longontsteking.

Gezwel

Tumoren komen bij ratten vaak voor, zowel inwendig als uitwendig. De meest voorkomende gezwellen zijn die aan de melkklieren van de vrouwtjes. Bij ratten zijn deze gezwellen meestal goedaardig. De gezwellen kunnen wel operatief verwijderd worden, maar het slagen van deze operatie is onder andere afhankelijk van de leeftijd en conditie van het dier. Een groot deel van het succes van de ingreep hangt af van het type narcose en de kundigheid van de chirurg. Dit geldt overigens voor alle operaties die uitgevoerd worden.

Abces

Een abces is een opeenhoping van etter in weefselholtes, veroorzaakt door een infectie of verwonding. Een abces moet geopend en schoongespoeld worden door een dierenarts. Hierna blijft een wond over die vervolgens kan genezen. Wanneer het abces niet geopend wordt, komen er constant gifstoffen uit het abces vrij die de rat ziek(er) kunnen maken. Ook kunnen vanuit het abces klompjes bacteriën zich via de bloedbaan verspreiden, waardoor ook op andere plaatsen in het lichaam (soms onbereikbare) abscessen kunnen ontstaan.

Diarree

Diarree is bij ratten vaak dodelijk. Diarree wordt meestal veroorzaakt door verkeerde voeding of bedorven drinkwater, soms in combinatie met tocht. Verwijder alle vochthoudende voedingsmiddelen uit het verblijf. Geef het dier uitsluitend hooi, droog brood of gekookte rijst. Zorg wel altijd voor vers drinkwater. De bodembedekking en het nestmateriaal dienen twee maal per dag verschoond te worden. Zodra de rat weer helemaal genezen is, dient het verblijf goed ontsmet te worden. Soms wordt diarree veroorzaakt door een bacteriële infectie. In dit geval moet de rat medicijnen krijgen. Ga daarom altijd met de rat naar de dierenarts wanneer er sprake is van diarree.

Schimmel

Schimmel is te herkennen aan kale plekken met zichtbare schilferende korstjes. Deze zitten vaak op de kop rondom ogen en oren, maar ook andere plekken kunnen aangetast zijn. Schimmel is niet levensbedreigend, maar wel zeer besmettelijk voor mens en dier. Door middel van microscopisch onderzoek en/of een schimmelkweek kan de dierenarts onderzoeken of het dier schimmel heeft. Vervolgens moet de rat behandeld worden met een schimmeldodend middel dat oraal toegediend moet worden. Het is verstandig om de dieren die in dezelfde kooi gehuisvest zijn ook te wassen. Daarnaast moeten het hok, de voerbakjes, de speeltjes en de rest van de omgeving goed schoongemaakt worden om herbesmetting te voorkomen.

Schurftmijt

Schurft wordt veroorzaakt door een mijt die gangen onder de huid graaft, en daardoor voor veel jeuk zorgt. De aandoening veroorzaakt kale plekken op de huid. Binnen enkele weken kan de hele huid aangetast zijn. Schurft is besmettelijk, maar meestal krijgen alleen dieren met minder weerstand deze aandoening. Dit verklaart dat binnen een groep ratten de ene rat wel, en de andere rat geen klachten hoeft te hebben. De symptomen van schurft lijken op die van schimmel. Onderscheid moet worden gemaakt door de dierenarts door middel van een microscopisch onderzoek en/of een schimmelkweek. Bij de dierenarts zijn goede geneesmiddelen voor schurft verkrijgbaar. Dit zijn druppels of injecties met ivermectine of een daarvan afgeleide stof.

Luizen

Luizen veroorzaken bij de rat jeuk en huidklachten. Er kunnen verschillende soorten luizen

op de rat voorkomen. Bloedzuigende luizen kunnen zorgen voor bloedarmoede. De meeste luizen zijn zichtbaar als kleine stipjes in de haren, dicht bij de huid. Luizen moeten bestreden worden door middel van injecties of druppels met ivermectine of een soortgelijke stof. Ga hiervoor naar de dierenarts.

Gebitsproblemen

Het gebit van een rat bestaat uit twee snijtanden en zes kiezen, zowel in de bovenkaak als in de onderkaak. De snijtanden zijn zichtbaar wanneer de rat eet of zijn bekje opendoet. De kiezen liggen dieper in de mondholte en zijn niet zichtbaar. Rattentanden en –kiezen groeien constant door. Door het vele knagen, slijten de tanden vanzelf af. Wanneer de tanden verkeerd in de kaken staan of wanneer een tegenoverliggende tand ontbreekt, kan dit afslijtingproces niet goed plaatsvinden. De tanden zullen dan doorgroeien waardoor de rat niet meer goed kan eten en zal vermageren. Ook kwijlen, doordat de rat zijn bekje niet meer goed dicht kan doen, is een alarmsignaal. Deze doorgroeiende tanden worden olifantstanden genoemd. Bij de kiezen ligt de situatie anders. Een ontbrekende kies heeft niet tot gevolg dat de tegenoverliggende kies doorgroeit. Wanneer kiezen niet recht tegenover elkaar geplaatst zijn, sluiten ze niet goed op elkaar aan en ontstaan er scherpe punten die tegen de tong of het wangslimvlies prikken. Wanneer een rat last heeft van deze zogenaamde olifantstanden, moeten de tanden eens per vier weken door een dierenarts worden afgeslepen. Het bijwerken van probleemkiezen is doorgaans elke 2-3 maanden nodig en kan alleen onder narcose.

Middenoorontsteking

Dit is te herkennen aan een scheef kopje en problemen met het evenwicht. Middenoorontsteking is een vrij ernstige aandoening die te behandelen is met antibiotica. Wanneer de ontsteking genezen is, kan het kopje kan daarna scheef blijven staan. In het binnenoer is ook het evenwichtsorgaan gelegen dat aangetast kan worden. Raadpleeg daarom direct een dierenarts wanneer er vermoeden is van middenoorontsteking. Antibiotica kunnen de infectie tijdig een halt toeroepen.

Natte staart / Wet tail

De ziekte 'wet tail' wordt veroorzaakt door de E. colibacterie. Normaal komt deze bacterie in geringe hoeveelheid voor in de darm van kleine knaagdieren. Bij verminderde weerstand of stress kan de bacterie plotseling actief worden. Deze ziekte kenmerkt zich door ernstige, waterige diarree waardoor de staart en anus voortdurend nat zijn. De rat wil niet eten en is apathisch. De meeste ratten sterven binnen 48 uur. Wanneer de rat een natte staart heeft, moet direct de hulp van een dierenarts ingeroepen worden.

Megacolon

Megacolon is een aangeboren aandoening waarbij de zenuwvoorziening naar het darmstelsel niet goed ontwikkeld is. Hierdoor wordt het voedsel niet verder geleid door de darm en hoopt het voedsel zich op. Deze aandoening is dodelijk. Megacolon is erfelijk en komt vooral voor bij ratten met veel wit in hun vacht. Een jong ratje met megacolon is gemakkelijk te herkennen in het nest. Het groeit veel minder goed dan de overige rittens, heeft een vertraagde haargroei en een dik buikje. Het sterft meestal in de eerste weken na de geboorte.

Baarmoederinfecties

Bij vrouwtjesratten komen vrij veel baarmoederinfecties voor. Dit is te herkennen aan onzuivere afscheiding of bloed uit de vagina. Meestal is de enige oplossing de baarmoeder operatief te laten verwijderen door een ervaren dierenarts.

Bloedneus

Een rat lijkt soms een bloedneus of bloedende ogen te hebben. Dit is een foutieve veronderstelling. Bijna altijd gaat het om porfyriene, een kleurstof aanwezig in het neus- en

oogvocht van ratjes. Deze rood-bruine afscheiding is meestal een aanwijzing dat er iets niet goed gaat met de rat (ziekte, stress)
Ratten zijn erg kwetsbaar als ze ziek zijn. Wanneer u twijfels heeft over de gezondheid van de rat, ga dan altijd voor de zekerheid naar de dierenarts.

V Soortspecifiek gedrag

Groepsdier

Ratten leven van nature in groepsverband. Ratten die samenleven spelen, wassen elkaar, verzorgen elkaars vacht, slapen samen, communiceren op voor de mens onhoorbare tonen, vechten, en vinden warmte en veiligheid bij elkaar. Daarom moet een rat nooit alleen gehouden worden, maar altijd samen met één of meerdere soortgenoten. Neem een groep met alleen mannetjes of alleen vrouwtjes, om nakomelingen te voorkomen. Mannetjes zijn doorgaans rustiger en aanhankelijker dan vrouwtjes. Vrouwtjes zijn nieuwsgieriger en ondernemender. Een ander verschil tussen het houden van mannetjes en vrouwtjesratten is dat mannetjes meer met urine druppelen. Dat wil zeggen dat ze hun territorium afbakenen, een geurvlag achterlaten voor andere ratten.

Gedrag

Ratten leven in de natuur in familiegroepen waarin een duidelijke rangorde heerst. Met behulp van onder meer hun urine zetten ze geursporen uit om hun territorium af te bakenen en routes uit te zetten waarlangs ze de weg kunnen vinden. Ratten communiceren vooral door middel van lichaamstaal, geur en geluid. Ze maken hele hoge, ultrasone geluidjes die voor het mensenoor niet hoorbaar zijn. Ratten zijn actieve en nieuwsgierige dieren. Ze kunnen goed klimmen, springen en rennen. Net als veel andere knagers zijn ratten nachtdieren. Ze komen uit veiligheidsoverwegingen vooral in actie als het schemerig of donker is. Ook overdag kunnen de dieren actief zijn, maar het grootste gedeelte van de dag brengen ze slapend door.

Het is mogelijk om ratten zindelijk te maken. Van nature doen ratten hun behoefte op een vaste plek in de kooi. Elke keer als je nieuwe, liefst jonge, rat een keutel legt, zet je hem met keutel en al op dit plekje in de kooi. Nooit straffen, dat werkt niet. Met veel geduld kan deze training succes hebben.

Contact tussen ratten en andere diersoorten kan het beste zoveel mogelijk vermeden worden. Dieren als honden of katten zullen de rat als prooidier zien, en de snelle bewegingen die de rat maakt zullen hun jachtinstinct opwekken. Kleinere dieren zoals hamsters of gerbils zullen als concurrentie worden gezien, waardoor gevechten kunnen ontstaan.

Hanteren

Goed gesocialiseerde ratten kun je gemakkelijk oppakken, vaak komen ze al vanzelf naar je toe. De beste manier om een rat op te pakken, is door voorzichtig een hand onder zijn buik te schuiven. Een rat aan zijn staart beetpakken is zeer oncomfortabel en bovendien pijnlijk voor het dier. Het is wel mogelijk om de rat met duim en wijsvinger vast te pakken bij de staartbasis, oftewel het dikkere gedeelte vlakbij het lichaam, om het dier daarna zo snel mogelijk op je hand of arm te zetten.

Een rat kan op schoot zitten, of op je arm of schouder. Let wel op dat de rat niet opeens van een hoogte op de grond springt, hierbij kan het dier inwendig letsel oplopen.

Voortplanting

Ratten zijn al geslachtsrijp op een leeftijd van zes weken. Elke vier tot vijf dagen is het vrouwtje bronstig. Na 21-23 dagen worden de jongen (ook wel rittens genoemd) geboren in het nest. Ze zijn dan blind, doof en kaal. De nestgrootte kan variëren van zes tot zestien jongen per worp. Vanaf de achtste dag krijgen ze beharing. Na twee weken gaan hun oogjes open. Op een leeftijd van drie weken beginnen de rittens zelfstandiger te eten, maar ze worden gezoogd tot ze ongeveer vier à vijf weken oud zijn. Na vijf tot zes weken

zijn de jonge ratjes voldoende uitgegroeid en stressbestendig genoeg om aan een zelfstandig leven te beginnen.

Worden ratten in groepen gehouden dan is te zien dat door alle moeders voor alle jongen zorgen en ook zogen. Dit maakt de overlevingskansen voor de groep groter.

Het onderscheid tussen mannetjes en vrouwtjes is bij ratten vrij eenvoudig te zien. Bij de mannetjes is de afstand tussen anus en geslachtsopening ongeveer tweemaal zo groot als bij de vrouwtjes. Bij volwassen mannetjes is onder het begin van de staart, vlak onder de anus, bovendien de balzak te zien. Bij vrouwtjes zijn vaak de tepeltjes, verdeeld over twee rijen, als kleine stipjes op de buik zichtbaar.

Het gescheiden houden van de seksen is de beste manier om ongewenste zwangerschap te voorkomen. Begin niet zomaar aan nestjes met uw ratten! U kunt dit beter aan ervaren fokkers overlaten die verstand hebben van genetica en de verzorging van drachtige dieren. Wilt u toch graag een nestje, informeer dan vooraf waar u eventuele jongen kunt plaatsen en win informatie in over de verzorging van de moeder en de jongen.